

Отримано: 19 серпня 2021 року

Прорецензовано: 6 вересня 2021 року

Прийнято до друку: 20 вересня 2021 року

e-mail: iryna.matiashhnediuk@pnu.edu.ua

kseniia.lysak@pnu.edu.ua

DOI: 10.25264/2519-2558-2021-11(79)-29-33

Матіяш-Гнедюк І. М., Лисак К. М. Образно-ціннісний складник концепту *family* у британському публіцистичному дискурсі. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія»: серія «Філологія»*. Острог : Вид-во НаУОА, 2021. Вип. 11(79). С. 29–33.

УДК: 811.111:81:39:81'374.3

Матіяш-Гнедюк Ірина Михайлівна,

кандидат філологічних наук,

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

Лисак Ксенія Миколаївна,

викадач,

ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника»

**ОБРАЗНО-ЦІННІСНИЙ СКЛАДНИК КОНЦЕПТУ FAMILY
У БРИТАНСЬКОМУ ПУБЛІЦИСТИЧНОМУ ДИСКУРСІ**

Статтю присвячено дослідженню особливостей метафоризації концепту FAMILY у британському публіцистичному дискурсі XVIII – XXI ст. Порушене питання про те, яким чином мова допомагає сегментувати, категоризувати навколишню дійсність і досвід її носіїв, які завжди були в центрі уваги вчених. Особливого значення при цьому набуває питання лексичної номінації як засобу фіксації змін, що безперервно відбуваються й осмислюються людиною в її суспільній практиці. В центрі уваги запропонованого дослідження стоїть завдання простеження процесу формування уявлення про світ носіїв англійської мови на публіцистичному матеріалі в діахронії впродовж останніх чотирьох століть та виявлення специфіки концептуалізації й категоризації цього сегмента навколишньої дійсності.

Ключові слова: концепт, публіцистичний дискурс, метафора, діахронія.

Iryna Matiash-Hnediuk,

PhD of Philological Sciences,

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

Kseniia Lysak,

teacher,

Vasyl Stefanyk Precarpathian National University

**IMAGINATIVE-EVALUATIVE CONSTITUENT OF THE CONCEPT FAMILY
IN THE BRITISH PUBLICISTIC DISCOURSE**

The aim of the article is to study the metaphorization peculiarities of the concept FAMILY in the British publicistic discourse of the XVIII – XXI centuries. The question of a language segmenting, categorizing the surrounding reality and the experience of its speakers, which has always been in the center of attention of scholars is raised. The importance of lexical nomination as a means of fixing the changes that occur continuously and are understood by humans in their social practice is highlighted. The focus of the study is to trace the process of forming an image of the world of English speakers using publicistic material in diachrony over the past four centuries and to identify the specifics of conceptualization and categorization of this segment of reality. The modifications of the imaginative-evaluative constituent, the loss of the existing and the acquirement of new meanings and their shades are bound with both the language development and with the extralinguistic factors such as the development of the community, social, political and historical events. Printed mass media have always been an important and influential part of social life. They take part in the creation and exchange of ideas and opinions as people receive knowledge about the world indirectly through mass media. These facts contribute to the analysis of a lingvocultural element of words both synchronically and diachronically. Comparing newspapers texts it becomes possible to highlight similarities and differences in the interpretation of the notion expressed by some lexeme. Moreover, the analysis of articles indicates social understanding of the notion. Since newspapers are affordable and available for all members of the society, they are the representatives of live language which unites knowledge and experience.

Key words: concept, publicistic discourse, metaphor, diachrony.

Постановка проблеми. Серед безлічі форм організації людей у групі чільне місце займають сім'я та родина як базові конструкти соціуму. Саме тому поняття, актуалізоване концептом FAMILY, можна вивчати у філософському, політичному, історичному, соціологічному, психологічному, економічному вимірах, розкриваючи його міждисциплінарну природу. Сьогодні, в час пандемії, дослідження концепту FAMILY набуває особливої **актуальності**. Адже COVID-19 справляє значний, досить суперечливий вплив на інститут родини та родинні стосунки. Загалом, COVID-19 вважається «найпоширенішим соціальним експериментом над сімейним життям» [9].

Аналіз досліджень. В межах соціально-гуманітарного знання, беручи до уваги синергію мови і соціуму, поняття сім'ї та родини розглядають у руслі лінгвокультурології, лінгвоконцептології, лінгвофілософії тощо. Концепту FAMILY зокрема присвячені праці О. Оленюк (рекламний журнальний дискурс), Д. Калішук (політичний дискурс), Є. Зимич (маритальний дискурс), В. Козлова (парентальний дискурс), О. Бровкіна та С. Баранова (художній дискурс), А. Слепушова (анімаційний дискурс), О. Скобнікова (кінодискурс). Обраний нами публіцистичний дискурс уможливило вивчення аналізованого концепту з позиції об'єктивізму, оскільки він звернений до суспільства в цілому, є соціально детермінованим, виявляє особливості суспільної свідомості на певному етапі його розвитку, транслює аксіологічні та ідеологічні установки на широку аудиторію. Метою публіцистичного дискурсу є повідомлення про явища навколишньої дійсності, її конструювання у текстах для передачі широкому колу осіб [3; 5; 10; 11].

З огляду на вище зазначене, публіцистичний дискурс може слугувати багатим матеріалом для дослідження концептуальних метафор [8; 2; 3; 6; 7; 1]. Услід за Дж. Лакофом і М. Джонсоном когнітивна лінгвістика розглядає метафору як

перенесення когнітивної структури, прототипно пов'язаної з певним мовним утіленням, з однієї ділянки, до якої вона належить, на іншу [8]. У публіцистичних текстах метафора виступає як продуктом мислення, так і засобом образного впливу на читачів, тому актуалізовані метафори уможливають відстежити уявлення мовної спільноти про світ, спосіб мислення, відношення до подій у суспільно-політичному житті тощо.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для повного і вичерпного аналізу концепту FAMILY вважаємо за необхідне розглянути його образно-ціннісний складник, щоб отримати цілісну картину образного і ціннісного наповнення аналізованого концепту. Під час дослідження було виявлено традиційні метафори, виражені імпліцитно та експліцитно, які актуалізують аналізований концепт у британському публіцистичному дискурсі. Зокрема, виявлено, що лексема *family* може використовуватись на позначення як матеріальних, так і ідеальних об'єктів, істот, предметів, збірних понять тощо.

Перейдемо до розгляду традиційних метафор. Відомо, що серед традиційних метафор виокремлюють структурні, онтологічні і просторові (Lakoff & Johnson, 1980). Необхідно зазначити, що нами не виявлено просторових традиційних метафор, що пов'язуємо із тим, що лексема-ім'я аналізованого концепту не використовується на позначення простору чи пов'язаних із ним понять.

Найчастішою структурною метафорою у розглянутому нами дискурсі є FAMILY – UNIT із наступними специфікаціями:

FAMILY – MAFFIA: «*The Fine Fare supermarket in the centre of York did not make a profit for seven months because of the activities of a family gang ... who worked on a cash till in the store and gave members of her family unofficial discounts by undercharging them for groceries*» (The Times, 1975). Мовним утіленням цієї метафори є іменник *gang* (банда), атрибутом якого є іменник *family*, крім того це словосполучення виступає актантом дієслова *undercharging*, яке у дискурсивному фрагменті вказує на негативне оцінне значення.

У прикладі «... *Libyan officials have not sought all members of the group, but have expressed concern that the family could be living off funds looted by the family...*» (The Times, 2013) вказана метафора реалізується через обставинне субстанктивно-ад'єктивне словосполучення *funds looted by the family*. Крім того прикметник *looted*, який є дериватом від дієслова *loot* (грабувати), підсилює негативне забарвлення використання лексеми *family* на позначення злочинного угруповання.

FAMILY – PARENTS + CHILDREN. В межах цієї метафори можна виокремити два варіанти: 1) FAMILY – TWO PARENTS + CHILDREN і 2) FAMILY – 1 PARENT + CHILDREN. Ілюстрацією до першого варіанту слугує дискурсивний фрагмент: «*"I had marvelous parents," she told an interviewer, "I was an only child and they were absolutely angelic, and I was very happy." The family moved to London when Iris was nine ...*» (The Times, 1999). У цьому фрагменті вербалізатори концепту FAMILY іменник *parents* та займенник *they* виступають у ролі змістових синонімів лексеми *family*, крім того форма множини обох денотатів підкреслює складові елементи сім'ї і акцентує увагу саме на наявності більше, ніж одного із батьків. Метафора містить позитивну оцінку сім'ї із двома батьками, яка утілюється через прикметники *marvelous*, *angelic*, *happy*, які модифікуються прислівниками *absolutely* і *very*.

Наступна ілюстрація є прикладом вербалізації метафори FAMILY – 1 PARENT + CHILDREN: «*By Our Social Services Correspondent The Supplementary Benefits Commission announced yesterday that it will implement several of the recommendations of rent and housing costs made by the Finer committee, which conducted an inquiry into one-parent families... that one-parent families tend to find it more difficult than others to get accommodation at reasonable rents*» (The Times, 1975). Атрибут *one-parent families* чітко вказує на кількість батьків як структурної одиниці сім'ї. Цій метафорі притаманне негативне забарвлення, оскільки порівняння *more difficult than others* вказує на труднощі із якими стикаються такі сім'ї.

Специфікація FAMILY – GROUP проявляється у прикладах «*Family of 69 live in one street. The Hall family have come to dominate Cotswold Gardens in Lobley Hill, Gateshead, since Catherine Hall first settled in the street in 1958. The 76-year-old matriarch held her dynasty together until she died last month...*» (The Times, 2009) і «*Gorilla family is shown on webcam. The camera on Gorilla Island at Bristol Zoo Gardens gives a 180-degree view of the western lowland gorillas as they eat, sleep and play. The head of the family of five is Jock ...*» (The Times, 2008). Обидва дискурсивні фрагменти містять уточнення у формі числівників (69 та five) і характеризують сім'ю як групу із певною кількістю членів. До того ж, імпліцитно простежується ієрархія сім'ї як групи через актант *matriarch* і *head*. Предикат *dominate* і об'єкт *dynasty* доповнюють образ сім'ї як угруповання ознаками сили і влади (*dominate*), декількох поколінь (*dynasty*). Загалом метафору можна оцінити як нейтральну.

Наступні приклади вербалізують метафору FAMILY – ONE'S CHILDREN, до уваги беруться діти, які є «структурними елементами» сім'ї: «*... a family of five had lived for the past three weeks in a car parked in the heart of London. ... together with their family of three small children, had slept there most nights*» (The Times, 1957); «*The two-child family will gain 2.10 p, the three-child family 2.90 p, and the four-child family 3.70 p a week*» (The Times, 1947). Мовним утіленням цієї метафори у першому прикладі є актант-об'єкт *family of three small children*, у другому – актант *family* із атрибутами *two-child*, *three-child*, *four-child*. Бачимо, що у наведених фрагментах використані числівники (*two*, *three*, *four*), які підкреслюють вагомість дітей як складової частини сім'ї.

Метафору FAMILY – PETS яскраво зображує дискурсивний фрагмент «*The hearse was followed by Mr. Fortuyn's Daimler car and white stretch limousines carrying members of his immediate family. His two dogs, Kenneth and Carla, which usually went everywhere with him ...*» (The Times, 1989). Мовним утіленням метафори є атрибут *immediate* і актант *dogs* підсилений сирконстантою *everywhere*. Зображення сім'ї, структурними елементами якої є домашні тварини, вказує на різні прояви денотата, позначуваного лексемою-іменем аналізованого концепту.

Ще одна структурна метафора FAMILY – CLAN вербалізується у прикладах: «*The Stuart Family ... a Race as steadily unfortunate as ever were recorded in History*» (Northampton Mercury, 1789); «*... that Boyle, the adventurer of the Cork family in Ireland, carried his twenty-seven pounds of goods to a good market*» (Dublin Evening Post, 1790); «*The Martyne family are decidedly the best singers we have heard for some time*» (Reading Mercury, 1831); «*The al-Attiyah family comes from the same tribal lineage as the ruling al-Thani family, the Bani Tamim, and is described as "without doubt the second most prominent clan in Qatar today..."*» (The Times, 2014). У поданих ілюстраціях лексема *family* супроводжується власним іменником із означенням артиклем, який позначає цілий рід. Крім того, підсилюють цю метафору іменники *lineage* і *clan*, які експліцитно вказують на велику кількість людей, котрі утворюють один рід.

Перейдемо до розгляду онтологічних метафор, які кількісно превалюють у дискурсі, використаному нами як матеріал дослідження.

Метафора FAMILY – PEOPLE LIVING TOGETHER втілюється у дискурсивному фрагменті «*She submitted that the lad was a member of her family not an employee ... – Who else does your family consist of? – This is not my child but I keep him, and he takes his meal with me, and is practically under my guardianship*» (Liverpool Mercury, 1899). Уточнення *a member ... not an employee* вказує на близькі стосунки актанта-суб'єкта (*She*) і актанта-об'єкта (*lad*). Предикат *keep* разом із актантом-об'єктом *him* і сирконстантою *under my guardianship* також актуалізують стосунки наближені до сімейних. Предикативне словосполучення *takes his meal with me* зараховуємо до переліку ознак, які характеризують сімейні відносини.

Уривок із газети «*The Government has come under fire for not providing enough money to keep families together and spending more on dealing with marriage breakdowns. The criticism came with the launch of National Marriage week, which runs from February 9 to 16, where family specialists will discuss the importance of two-parent households...*» (The Times, 2004) вербалізує одразу дві метафори FAMILY – PROBLEMS і FAMILY – MARRIAGE. Метафора FAMILY – PROBLEMS проявляється через актант-суб'єкт *family specialists* і актант-об'єкт *marriage breakdowns*. Із наведеного прикладу видно, що сім'я може переживати «поломку» (*breakdowns*), в такому випадку нею займаються люди, які допомагають вирішити проблеми (*family specialists*). Факт імовірності розпаду сім'ї надає цій метафорі негативного забарвлення. Інша метафора FAMILY – MARRIAGE реалізується через лексему *marriage*, яка виконує функцію атрибуту і використовується два рази. Крім того, числівник *two* із атрибуту *two-parent* вказує на двох людей, які утворюють союз. Ще один уривок «*Misfortunes have fallen very heavily on a married couple at Midhurst, whose family can certainly lay claim to an unbelievable record of broken limbs*» (South Wales Daily News, 1898) є прикладом вербалізації цієї метафори. FAMILY – MARRIAGE актуалізується за допомогою актант-об'єкта *couple*, який позначає пару людей, і його атрибута *married*. Таким чином, цю метафору відносимо до експліцитних із нейтральною оцінкою.

Дискурсивні фрагменти «*The average age of seven brothers and sisters who comprised the family is now about 90 years*» (The Times, 1917) та «*Police have asked the families of the British victims of flight MH17 for toothbrushes and other personal items so DNA samples can be taken to help formally identify them...*» (The Times, 2014) є ілюстраціями метафори FAMILY – GENES. Ця метафора вербалізується у першому прикладі через лексеми *brothers* і *sisters*, які позначають генетично споріднених людей; у другому прикладі – через словосполучення *DNA samples*, в якому атрибут *DNA* вказує на генетичний аспект.

Розглянемо приклади у якому актуалізується метафора FAMILY – EXPENSES: «*...A family living in a large home in Aberdeen could see their bill increase by £643*» (The Times, 2016) і «*Families with two earners face a £550 hike in their bills for council services under Alex Salmond's plans to introduce a local income tax in an independent Scotland ...*» (The Telegraph, 2014). В обох уривках йдеться про підвищення витрат сім'ї через дієслова *increase* та *hike*, крім того зазначено суму такого збільшення (£643, £550). Іменник *bills* в обох випадках експліцитно вказує саме на видатки. Вважаємо що метафора має негативне забарвлення, а саме предикат *face* вказує на труднощі із якими стикаються сім'ї, оплачуючи рахунки (*bills*).

Наступна ситуація є прикладом метафори FAMILY – EXTINCTION: «*Nick Clegg balks at the traditional family. He thinks it's an outdated model and that the Tories, in introducing a marriage tax break next year, are trying to preserve "in aspic" a concept we've outgrown...*» (The Times, 2014). Актант-об'єкт *the traditional family* поєднується із предикатом *balks at*, який вказує на те, що актант-суб'єкт відкидає ідею традиційної сім'ї, відхиляє і відмовляється від неї. Словосполучення *an outdated model* і частина присудка *outgrown* підкреслюють його думку про сім'ю як рудимент. Метафора розкриває негативне аксіологічне розуміння сім'ї як анахронізму, який треба «законсервувати» (*to preserve "in aspic"*).

Метафора із негативним оцінним значенням, близька до попередньої розглянутої, FAMILY – FAILURE вербалізується у дискурсивному фрагменті «*Family breakdown: the collapse of the traditional family has been a pivotal factor in the educational failure of white working class boys...*» (The Times, 2006). Іменники *breakdown* і *collapse* у поєднанні із словосполученням *the traditional family* експліцитно вказують на трактування сім'ї як невдачі, як явища, яке переживає крах і занепад.

У прикладі «*...A friend recently told me how much her father, who has advanced Alzheimer's, enjoys visiting the family. She said the children give him love by hugging him and giving him a kiss...*» (The Telegraph, 2005) реалізується метафора FAMILY – LOVE. Подана ілюстрація імпліцитно через дієслова *hug* і *give a kiss* підкреслює позитивні аспекти сім'ї, зокрема ті які виникають через контакти із членами сім'ї (*the children*).

Наступний приклад є прикладом метафори FAMILY – ANGUISH: «*A suicide of a distressing nature has taken place during the week, by which a highly-respectable family are plunged in deep distress*» (Western Times, 1829). Актант-об'єкт *family* у наведеному прикладі зазнає негативних емоцій, які відображаються через сирконстанту *in deep distress*. Вважаємо, що зазначена метафора має негативне оцінне значення, яке проявляється у ймовірних стражданнях чи переживаннях, асоційованих із сім'єю.

Розглянемо онтологічну метафору FAMILY – PERSON. Для ілюстрації подамо уривок «*Obama family tours Paris. The next evening the family was cheered by huge crowds as it visited the Gothic Notre Dame cathedral, then went to dine in a Paris bistro...*» (The Times, 2009). Метафора об'єктивується актант-суб'єктом *family* і предикатами *tours*, *visited* і *went to dine*, які позначають дії характерні для людини (подорож, відвідини визначних місць, прийом їжі).

Метафора FAMILY – PERSON у британському публіцистичному дискурсі зустрічається також із наступними специфікаціями:

– FAMILY – PERSON TO PROTECT: «*...It will be an election held on the issue of which party the British people most trust to protect themselves, their families and their communities from the threat of terror...*» (The Times, 2015). Цей приклад через дієслово *to protect* і фрази *from the threat of terror* уподібнює сім'ю людині, яку потрібно захищати від загроз;

– FAMILY – PERSON TO SUPPORT: «*...Today's new rules are the first phase in giving councils the freedom they need to help hard-working families who all too often are overlooked, and ensure they get the support they need...*» (The Telegraph, 2012). Мовним утіленням метафори є актант-об'єкт *families* із ад'єктивом *hard-working*, який підкреслює непросте становище сім'ї, і частини предикату *to help*, *overlooked* разом із актант-результативом *support*, які вказують на необхідність підтримки і допомоги сім'ям, якими нехтують.

Значна кількість дискурсивних фрагментів є втіленням метафори FAMILY – PROPERTY. Наприклад, «*We are happy to say that the Bishop of Canada, with his family and suite, arrived safe and in health at Quebec*» (Norfolk Chronicle, 1973); «*Wanted*

a good cook in the **Gentleman's family** in the country» (The Ipswich Journal, 1789); «... they were indicted for setting fire to the house of Edward Lynch, ... and burning him and **his family** consisting altogether of eight individuals» (Saunders's News-Letter, 1818); «A widow lady, of respectable Connections, wishes to Board in **the Family of a Clergyman**, in the City of Oxford» (Oxford University and City Herald, 1811); «The question of what to do with **the family of a dictator** after the fall of the regime is still a sore point in Spain, where **Gen Franco's family** enjoy privileges and wealth...» (The Telegraph, 2011); «Margaret Thatcher: final moments in hotel without **her family** by her bedside...**Her family** were not with her [when she died], but I know that her doctor and carer were there» (The Times, 2013). У наведених газетних цитатах лексема **family** поєднується із присвійним займенником **his** чи **her**, присвійним відмінком (*Gentleman's family, the Family of a Clergyman, the family of a dictator, Gen Franco's family*). Ці граматичні форми є індикаторами того, що певний об'єкт належить комусь, і виступають мовним утіленням зазначеної метафори, яка уподібнює сім'ю до чийсь власності.

У дискурсивних фрагментах «A men's happiness was far more affected by the state of his house and **family** than by forms of government or the constitution of parliament. ... If, then, happiness dependent so much on the character of their **families**, it was almost impossible to overestimate the importance of the subject ...» (Bury Times, 1858) і «Happiness for thousands of Britons is the whole **family** watching a video film on a Saturday night while eating a Chinese or Indian takeaway meal» (The Times, 1985) сім'я уподібнюється щастю, тобто актуалізується метафора FAMILY – HAPPINESS. У першому наведеному прикладі метафора об'єктивується імпліцитно через пояснення факторів, які впливають на стан щастя. У другому – експліцитно через образну метафору, а саме через денотат *happiness*. Вважаємо, що цій метафорі притаманне позитивне аксіологічне значення.

Наступні уривки із газетних публікацій відображають метафору FAMILY – HOME: «But does he feel more at home in the gritty surroundings of Liverpool, where his wife's **family** connections are, or in Islington, where sun-dried tomatoes with a drizzle of balsamic vinegar are never far from reach?» (The Times, 2004), «The fundamental consideration is that the Queen is not an institution but a human being with a **family** and a home of her own ...» (The Times, 1954). Перший дискурсивний фрагмент репрезентує опис поняття об'єктивованого лексемою *home* і його складових таких як сім'я (*family connections*) чи специфічні ознаки території, яку можна було б назвати домом. Другий дискурсивний фрагмент показує, що поняття, які стоять за лексемами *family* і *home*, слугують елементами для наповнення поняття *human being*. Звідси робимо висновок, що *family* і *home* у певних випадках можуть функціонувати як контекстуальні синоніми. Таким чином, зазначена метафора актуалізується в аналізованому нами дискурсі.

Результати аналізу метафор, які наповнюють образно-ціннісний складник концепту FAMILY подано у таблиці:

Таблиця 1

Образно-ціннісний складник концепту FAMILY

	XVIII	XIX	XX	XXI
FAMILY-UNIT	+	+	+	+
FAMILY-MAFIA			+	+
FAMILY-PARENTS+CHILDREN	+	+	+	+
FAMILY-2 PARENTS+CHILDREN	+	+	+	+
FAMILY-1PARENT+CHILDREN			+	+
FAMILY-GROUP	+	+	+	+
FAMILY-CHILDREN			+	+
FAMILY-PETS				+
FAMILY-CLAN	+	+	+	+
FAMILY-PEOPLE LIVING TOGETHER		+	+	+
FAMILY-PROBLEMS				+
FAMILY-MARRIAGE	+	+	+	+
FAMILY-GENES			+	+
FAMILY-EXPENSES			+	+
FAMILY-EXTINCTION				+
FAMILY-FAILURE				+
FAMILY-LOVE		+	+	+
FAMILY-ANGUISH		+		
FAMILY-PERSON				+
FAMILY-PERSON TO PROTECT				+
FAMILY-PERSON TO SUPPORT				+
FAMILY-HAPPINESS			+	+
FAMILY-HOME			+	+
FAMILY-PROPERTY	+	+	+	+

Подана таблиця уможливило здійснити якісний аналіз наповнення концепту FAMILY кожного століття. Так, метафори FAMILY – UNIT, FAMILY – PARENTS + CHILDREN, FAMILY – 2 PARENTS + CHILDREN, FAMILY – GROUP, FAMILY – CLAN, FAMILY – MARRIAGE, FAMILY – PROPERTY представлені у дискурсі всіх чотирьох століть, які ми аналізуємо. Можемо зробити висновок, що сприйняття сім'ї як певної групи людей (UNIT, GROUP), кровно споріднених людей (PARENTS, CHILDREN, CLAN), людей, які утворюють єдність через шлюбний союз (MARRIAGE), тобто загалом ототожнення із об'єднанням є превалюючими метафорами образно-ціннісного складника концепту FAMILY. Сюди ж відносимо метафору FAMILY – PROPERTY, яка кількісно переважає у XVIII ст. і менш представлена у публіцистичному дискурсі наступних століть.

Метафори FAMILY – PEOPLE LIVING TOGETHER і FAMILY – LOVE, FAMILY – ANGUISH вперше фіксуємо у дискурсі XIX ст. Метафори FAMILY – MAFIA, FAMILY – CHILDREN, FAMILY – GENES, FAMILY – EXPENSES, FAMILY – HAPPINESS починають актуалізуватися у дискурсі XX ст. Це можна пояснити тим, що певні поняття, наприклад, гени (*genes*) чи злочинні угруповання, такі як мафія (*mafia*), набувають поширеності або стають відомими лише у XX ст.

Значна кількість метафор з'являється на початку XXI ст. Так, FAMILY – PROBLEMS, FAMILY – EXTINCTION, FAMILY – FAILURE об'єктивують негативну аксіологічну оцінку. Метафора FAMILY – PETS виникає як результат популярності тварин у якості домашніх улюбленців і розвитку цілої індустрії в цьому напрямку. Метафори FAMILY – PERSON, FAMILY – PERSON TO PROTECT, FAMILY – PERSON TO SUPPORT вказують на тенденції індивідуалізму і розповсюдження ідеї відокремлення людини у сучасному суспільстві.

Отже, образно-ціннісний складник концепту FAMILY у британському публіцистичному дискурсі репрезентований такими метафорами: FAMILY–UNIT, FAMILY–MAFIA, FAMILY–PARENTS+CHILDREN, FAMILY–2 PARENTS+CHILDREN, FAMILY–1PARENT+CHILDREN, FAMILY–GROUP, FAMILY–CHILDREN, FAMILY–PETS, FAMILY–CLAN, FAMILY–PEOPLE LIVING TOGETHER, FAMILY–PROBLEMS, FAMILY–MARRIAGE, FAMILY–GENES, FAMILY–EXPENSES, FAMILY–EXTINCTION, FAMILY–FAILURE, FAMILY–LOVE, FAMILY–ANGUISH, FAMILY–PERSON, FAMILY–PERSON TO PROTECT, FAMILY–PERSON TO SUPPORT, FAMILY–HAPPINESS, FAMILY–HOME, FAMILY–PROPERTY. Нами виокремлено 9 структурних і 15 онтологічних метафор, які, у більшості випадків, підкреслюють позитивну аксіологічну оцінку в британській мовній картині світу.

Загалом бачимо, що кількісне і якісне наповнення аналізованого концепту поступово зростає і на початку XXI ст. є найбільш різноманітним. Факт того, що певні метафори представлені у дискурсах чотирьох століть взятих для дослідження, є вказівкою на важливість цих компонентів образно-ціннісного складника концепту FAMILY. Його розширення свідчить про появу нових якостей чи рис поняття, актуалізованого цим концептом. Тому можемо говорити про різницю у сприйнятті одного і того ж поняття у різні епохи. Пов'язуємо це із розвитком як самої лінгвокультури, так і світу в цілому, накопиченню досвіду у різних сферах і галузях, оскільки мова слугує своєрідним дзеркалом того, що відбувається у суспільстві на певному етапі його розвитку. Крім того, публіцистичний дискурс виступає надійним джерелом ілюстративного матеріалу через те, що він є «чутливим» до будь-яких змін у соціумі.

Література:

1. Bystrov, Y. Fractal Metaphor LIFE IS A STORY in Biographical Narrative. *Topics in Linguistics*. 2014. Vol. 14. Issue 1. pp. 1–8.
2. Cameron, L. Metaphor and Talk. *The Cambridge Handbook of Metaphor and Thought*. Cambridge University Press, 2008. pp. 197–211.
3. Coleman, S., Ross, K. The Media and the Public: “Them” and “Us” in Media Discourse. Chichester : Wiley-Blackwell, 2010. 188 p.
4. Croft, W., Cruse, D. A. *Cognitive Linguistics*. Cambridge : Cambridge University Press, 2004. 356 p.
5. Fairclough, N. *Media Discourse*. London : Oxford University Press, 1995. 214 p.
6. Fauconnier, J., Turner, M. Rethinking Metaphor. *The Cambridge Handbook of Metaphor and Thought*, (ed.) Gibbs, R., Cambridge : Cambridge University Press, 2008. pp. 53–66.
7. Grady, J. Metaphor. *The Oxford Handbook of Cognitive Linguistics*, (eds.) Geeraerts, D., & Cuyckens, H. pp. 188–213. Oxford : Oxford University Press, 2007. pp.188–213.
8. Lakoff, G., Johnson, M. *Metaphors We Live By*. Chicago : University of Chicago Press, 1980. 242 p.
9. Lebow, J. L. Family in the Age of COVID – 19. *Family Process*, 2020. 59 (2). P. 1–4.
10. Talbot, M. *Media Discourse: Representation and Interaction*. Edinburgh : Edinburgh University Press, 2007. 198 p.
11. Velykoroda, Y. Conceptual Metaphorisation through Precedent-Related Phenomena in Media Discourse. *Studies about Languages*. 2019. Issue 34. pp. 32–45.

ДЖЕРЕЛА ІЛЮСТРАТИВНОГО МАТЕРІАЛУ

12. British Newspaper Archive URL: http://www.britishnewspaperarchive.co.uk/?utm_campaign=wb&utm_medium=email&utm_source=bn&utm_content=160603 (Last accessed: 10.08.2021).
13. The Telegraph Archive URL: <http://www.telegraph.co.uk/archive/> (Last accessed: 10.08.2021).
14. The Times Digital Archive URL: <http://www.thetimes.co.uk/archive/> (Last accessed: 10.08.2021).